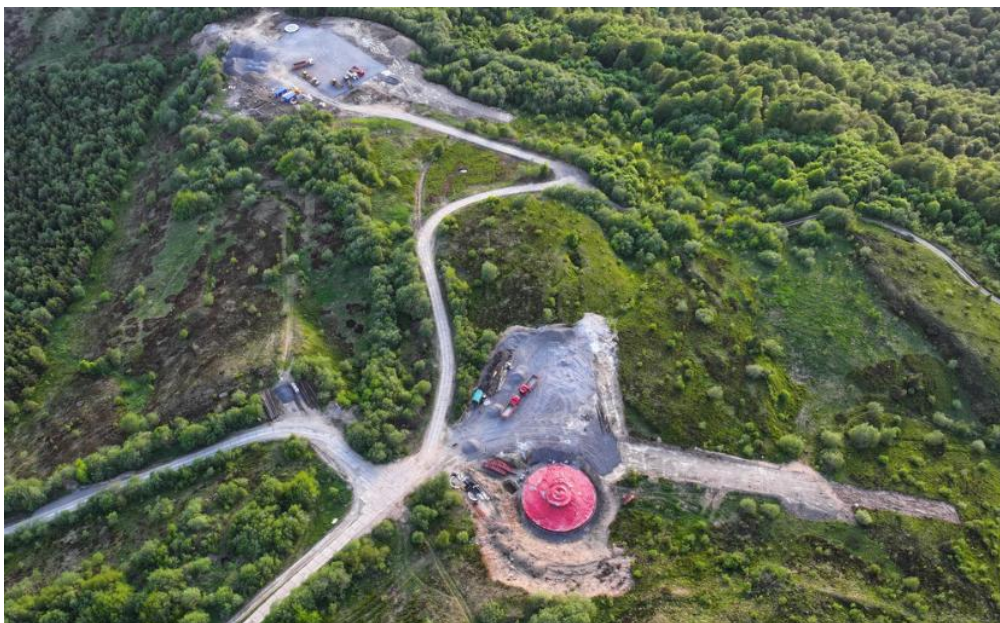

Полонина Руна під загрозою: Чому інвестиції ЄБРР та Ощадбанку у вітрову електростанцію створюють небезпечний прецедент

Зображення будівництва вітрової електростанції на Полонині Руна, червень 2025 року (фото: Марк Мельниченко).

Оскільки питання економічної та енергетичної стійкості України є на сьогодні пріоритетним, ЄБРР разом з іншими міжнародними фінансовими організаціями (МФО) надає кредитні лінії вітчизняним банкам, які є фінансовими посередниками. Ті, у свою чергу, спрямовують ці ресурси на малі та середні підприємства (МСП), що працюють у сфері енергетики.

У 2024 році Ощадбанк, який є учасником Програми підтримки енергетичної безпеки (Energy Security Support Facility, або ESSF) ЄБРР, надав підтримку компанії “Friendly Wind Technologies”¹ у будівництві вітроелектростанції потужністю 156 мегават (МВт) на полонині Руна в Ужгородському районі Закарпатської області, профінансувавши придбання самохідного крана LIEBHERR LG 1750 на суму 147 млн грн (майже 3 млн євро). Проєкт передбачає

Для отримання додаткової інформації

Владлена Марцинкевич
Фахівчиня з питань відбудови України
CEE Bankwatch Network
vladlena@bankwatch.org

Юрій Задорожний
Експерт із соціально-політичних питань
Екоclub
y.zadorozhnii@ecoclubrivne.org

Богдан Кученко
Спеціаліст з охорони природи
Екодія
bk@ecoaction.org.ua

Петро Тєстов
Керівник аналітичного відділу
Українська прородоохоронна група
pt@uncg.org.ua

Ярослав Телешун
Керівник програми
"Політика та управління"
WWF- Україна
iteleshun@wwf.ua

Оксана Станкевич-Волосянчук
Екологиня
Екосфера
ostankiewicz@yahoo.de

Learn more: bankwatch.org

¹ Ощадбанк, [Ощадбанк надав фінансування на розвиток вітрогенерації в Україні](#), 7 жовтня 2024.

встановлення 30 вітрогенераторів в екологічно чутливій зоні — унікальній високогірній (1480 м над рівнем моря) субальпійській лучній екосистемі в українських Карпатах.²

Цей проєкт викликав значний негативний резонанс серед громадськості як в Україні, так і за кордоном. У щорічній резолюції Європейського парламенту щодо України зазначено, що “виробництво “зеленої” енергії та охорона природи в Україні не мають виключати одне одного, оскільки існують інші земельні ділянки, вже відведені під розвиток енергетичної інфраструктури, де немає унікальних природних середовищ існування та пралісів і які вже мають під’їзні шляхи”.³ Комітет Верховної Ради з питань інтеграції України до Європейського Союзу та Комітет з питань екологічної політики також провели місії зі встановлення обставин і публічні слухання щодо проєкту на полонині Руна й, зокрема, здійснили візити на будівельний майданчик.⁴

Оцінка впливу на довкілля (ОВД) цього проєкту була неналежної якості,⁵ що призвело до значних негативних наслідків для екосистем, геологічної будови ділянки, ґрунтів, водних ресурсів, рослинності, фауни, рельєфу, рідкісних видів флори та фауни, а також охоронюваних природних оселищ в межах запропонованої ділянки “Полонинський хребет” на території Смарагдової мережі.^{6,7,8}

Кран працює на Полонині Руна, 1 липня 2026 року (фото: Андрій Тупіков).

Початок інфраструктурних робіт на території проєкту до завершення процедури ОВД свідчить про системні прогалини в українській системі видачі дозволів, що уможливорює проведення певних заходів, пов’язаних із майбутніми проєктами, до отримання висновку про ОВД. Будівництво проєкту на полонині Руна створює негативний прецедент і спричиняє вороже ставлення громадськості до майбутніх проєктів у галузі вітроенергетики в інших гірських та позагірських районах, особливо якщо такі

² Inventure, [БЕС на полонині Руна: хто будує проєкт на 156 МВт за €200 млн і чому Мінекономіки дало «зелене світло» InVenture](#), 14 лютого 2026.

³ Європейський парламент, [Резолюція Європейського парламенту від 8 липня 2026 року щодо звіту Європейської комісії за 2025 рік про Україну \(2025/2259\(INI\)\)](#), 8 липня 2026.

⁴ Українська природоохоронна група, [Втручання парламенту: скликано засідання на високому рівні для вирішення кризи навколо карпатської вітроелектростанції](#), Вересень 2025.

⁵ Екологія, Право, Людина, [Врятувати полонину Руна Як забудовники намагаються пройти оцінку впливу на довкілля](#), 24 січня 2025.

⁶ Рада Європи, [Імовірна загроза для об’єкта "Полонина Боржава" \(UA0000263\), що входить до списку Смарагдової мережі, у зв’язку з розвитком вітроенергетики — Конвенція про охорону дикої природи та природних середовищ існування в Європі](#), дата перегляду: 26 травня 2026 року.

⁷ Міністерство екології та природних ресурсів України, [Імовірні загрози для об’єктів Смарагдової мережі “Східний Свидовець” \(UA 0000259\), “Мармароські та Чивчино-Гринявські гори” \(UA 0000117\) та “Карпатський біосферний заповідник” \(UA 0000006\) \(Україна\)](#), 2 вересня 2019 р. 8

⁸ Європейське агентство з охорони навколишнього середовища, [Emerald - Стандартна форма даних | UA0000610 | Полонинський хребет](#), дата перегляду: 24 червня 2026.

проекти реалізуються без забезпечення повної відповідності вимогам екологічної оцінки та зобов'язанням щодо захисту біорізноманіття.

Екологічні проблеми вітроелектростанції на полонині Руна

Процес екологічної оцінки проекту розпочався в червні 2024 року,⁹ але 22 січня 2025 року Міністерство захисту довкілля призупинило його через судовий позов про скасування відповідного Детального плану території, який передбачає виділення земельної ділянки для будівництва вітроелектростанції на полонині Руна.¹⁰

Після того, як Апеляційний адміністративний суд відхилив позов, 20 січня 2026 року Міністерство економіки відновило процедуру ОВД.¹¹ 13 лютого 2026 року Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України (далі — Міністерство економіки^{12,13}) видало позитивний висновок з ОВД для цього проекту, але визнало, що для його реалізації було застосовано підхід “дроблення проекту” (salami slicing), зазначивши, що “лісові [під]їзні” дороги не є частиною вітроенергетичного проекту”.¹⁴

Наступні елементи інфраструктури, пов'язані з проектом, не були включені до сфери охоплення оцінки впливу на навколишнє середовище:

- **Нова лісова дорога, що веде до полонини Руна:**¹⁵ Спеціалізована екологічна прокуратура України вже розпочала кримінальне розслідування щодо вирубки 200-річних лісових масивів, що перебувають під охороною, для будівництва цієї дороги.^{16,17} Головним бенефіціаром цієї дороги є вітроелектростанція. 14 липня 2026 року Восьмий адміністративний апеляційний суд постановив, що вирубка пралісу в Шипотському лісництві з метою будівництва дороги є незаконною, та скасував дозвіл на лісозаготівлю.¹⁸

⁹ Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, [Мінекономіки поновило процедуру ОВД щодо будівництва ВЕС «Турянський» на Закарпатті](#), 21 січня 2026.

¹⁰ Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, ["Про зупинення адміністративного провадження з розгляду документів, поданих ТОВ "Вітряний парк Турянський" для отримання висновку з оцінки впливу на довкілля"](#), 22 січня 2025.

¹¹ Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, [Мінекономіки поновило процедуру ОВД щодо будівництва ВЕС «Турянський» на Закарпатті](#), 21 січня 2026.

¹² Наприкінці липня 2025 року Кабінет Міністрів провів масштабну реорганізацію міністерств, об'єднавши Міністерство охорони навколишнього середовища та природних ресурсів і Міністерство аграрної політики безпосередньо в Міністерство економіки, утворивши єдиний орган. Це структурне об'єднання викликало бурхливу реакцію громадськості та пильну увагу з боку екологічних організацій. Станом на липень 2026 року, після чергової масштабної реорганізації уряду, міністерство було перейменовано виключно на Міністерство економіки та навколишнього середовища України.

¹³ Екополітика, [Уряд офіційно розділив Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства](#) 21 липня 2026.

¹⁴ Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, [Мінекономіки надало висновок з оцінки впливу на довкілля щодо проекту ВЕС у Закарпатській області | Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України](#), 13 лютого 2026.

¹⁵ WWF-Ukraine, [Прокладання дороги через праліс і його буферну зону у лісництві “Шипот” — оновлена інформація](#), 30 квітня 2025.

¹⁶ Ярослав Герасименко, [Незаконна рубка в Карпатських пралісах: екологічна прокуратура розпочала провадження](#), 20 квітня 2025.

¹⁷ Офіс Генерального прокурора, [Екологічна прокуратура розпочала кримінальне провадження через незаконну рубку в Карпатських пралісах](#), 18 квітня 2025.

¹⁸ Восьмий апеляційний адміністративний суд, [Постанова у справі № 260/4125/25](#), 27 липня 2026.

- **Будівництво повітряних ліній електропередачі:** У 2026 році, вже після видачі висновку з ОВД щодо вітроелектростанції, для прокладання лінії електропередачі до майданчика ВЕС було вирубано понад 40 гектарів лісу.¹⁹ Хоча всі наявні дані свідчать про те, що лінії електропередач будуються саме для вітроелектростанції на полонині Руна,²⁰ їх не було включено до ОВД як пов'язану інфраструктуру. Це означало, що їхній вплив взагалі не оцінювався, зокрема тому, що автономна мережева інфраструктура звільняється від проведення ОВД на період дії воєнного стану.²¹
- **Будівництво фундаментів вітрогенераторів:** Ці роботи розпочалися ще до завершення процедури ОВД. Виконавчі органи Державної інспекції архітектури та містобудування України обґрунтували це тим, що фундаменти є окремими спорудами. Водночас Міністерство розвитку підтвердило,²² що згідно з Державними будівельними нормами та законодавством у сфері просторового планування, "... фундамент є конструктивний елемент будівлі (споруди) та існує виключно для забезпечення її стійкості та передачі навантажень на ґрунт і не є самостійним об'єктом будівництва". Отже, це ще один приклад тієї самої логіки "дроблення проєкту", яка на момент написання цього тексту в серпні 2026 року так і не була виправлена.

Природу потрібно захищати, а не завдавати їй шкоди

Процес ОВД у нинішньому вигляді формує небезпечну тенденцію нехтування цінними природними гірськими територіями, які наразі не входять до складу національних природоохоронних територій, але є місцями існування видів, занесених до Червоної книги України, та містять природні оселища, що охороняються відповідно до Бернської конвенції.²³ Хоча захищені види залишаються предметом національних та міжнародних природоохоронних зобов'язань навіть поза межами офіційно визначених природоохоронних територій, відсутність комплексного правового режиму для Смарагдової мережі²⁴ суттєво послаблює можливість практичної оцінки та забезпечення дотримання вимог щодо захисту природних середовищ існування.

¹⁹ Ірина Михайленко, [Всупереч заявам міністра економіки, на полонині Руна вирубують 40 га лісу](#), — екоактивісти SaveПікуй, 9 квітня 2026.

²⁰ Ірина Михайленко, [Вирубка Карпат під ЛЕП для вітряків на полонині Руна триває, попри публічні заяви лісників про зупинку](#), 14 липня 2026.

²¹ Кабінет Міністрів України, Постанова від 13 грудня 2017, #1010: [Про затвердження критеріїв визначення планованої діяльності, яка не підлягає оцінці впливу на довкілля, та критеріїв визначення розширень і змін діяльності та об'єктів, які не підлягають оцінці впливу на довкілля](#), із змінами #1121 від 30 вересня 2022.

²² Лист Міністерства розвитку громад та територій України до «Групи з охорони природи України» від 30 січня 2026 року.

²³ Екологія, Право, Людина, [ВЕС на полонині Руна: як висновок з ОВД через дроблення проєкту перетворюється на формальність](#), 20 квітня 2026.

²⁴ Верховна Рада України з 2021 року не може ухвалити закон "Про Смарагдову мережу". Тоді журналісти оприлюднили листування депутатів із Закарпаття, в якому йшлося про те, що цей закон унеможливить будівництво в Карпатах і його слід заблокувати.

Ще до отримання висновку з ОВД на початку 2026 року під час виїзду на місце 21 червня 2025 року організаціями “Екодія”, “Bankwatch” та “Greenpeace”, було підтверджено, що на ділянці вже розпочалися будівельні роботи. Зокрема, здійснювалися зняття та переміщення ґрунту, земляні роботи, заливання фундаментів і будівництво під’їзної дороги. Унаслідок цього екосистемі Карпат, можливо, вже було завдано незворотної шкоди.

Будівельні роботи тривають на Полонині Руна, 21 червня 2025 року (фото: CEE Bankwatch Network).

Ще до початку процедури ОВД природоохоронні організації оскаржили в суді рішення про затвердження Детального плану території, який передбачав виділення земельної ділянки для будівництва вітроелектростанції.²⁵

Після оприлюднення висновку з ОВД та з огляду на нагальну необхідність захисту Карпатських гір представники екологічних громадських організацій підготували петицію до Президента з вимогою вжити негайних заходів для збереження природної та культурної спадщини Карпат від масштабних інфраструктурних проєктів та суцільної вирубки лісів.

Через місяць і після чотирьох невдалих спроб петиція нарешті була опублікована на сайті президента для збору підписів 20 березня 2026 року.²⁶ За шість днів було зібрано необхідні 25 000 підписів.²⁷ Основними вимогами були:²⁸

- забезпечити охорону унікальних природних комплексів, ландшафтів та культурної спадщини гірських територій;
- заборонити суцільні вирубки лісів, а також будь-які форми масштабного будівництва та розміщення пов’язаної інженерної інфраструктури на територіях вище 1000 метрів над рівнем моря та на інших природних ділянках, які мають ключове значення для збереження біорізноманіття, водних ресурсів і ландшафтів.

23 квітня Президент відповів, що передав питання, порушені у петиції, уряду та Раді національної безпеки й оборони для їхнього розгляду та підготовки необхідних рішень. У травні 2026 року будівництво ліній електропередач було призупинено з метою проведення додаткових досліджень місць проживання видів, що перебувають під охороною (наприклад, *Salamandra salamandra*). Станом

²⁵ У справі [No. 260/5885/24](#) чинним [судовим рішенням](#) є рішення Восьмого адміністративного апеляційного суду від 27 листопада 2025 року. Верховний суд не порушив касаційне провадження, а касаційні скарги були повернуті апелянтам. Відповідно, рішення апеляційного суду залишається чинним.

²⁶ Андрій Тупіков, [Щодо невідкладних дій для збереження природи та культурної спадщини Українських Карпат](#). Електронні петиції, Офіційне інтернет-представництво Президента України, 23 квітня 2026.

²⁷ Голка, [Петиція до Зеленського з вимогою захистити Карпати набрала понад 25 000 за 6 днів. Хто підтримав?](#) дата перегляду: 24 липня 2026.

²⁸ Володимир Зеленський. [Щодо невідкладних дій для збереження природи та культурної спадщини Українських Карпат](#), Електронні петиції, Офіційне інтернет-представництво Президента України, 20 березня 2026

на липень 2026 року вирубування лісу для прокладання лінії електропередачі тривало, як і будівництво вітроелектростанції.²⁹

У висновку ОВД було встановлено низку обов'язкових умов для будівництва вітроелектростанції, зокрема необхідність вжиття заходів у разі виявлення на полонині видів, занесених до Червоної книги. Під час спільного обстеження за участю представників місцевої влади громадськість зафіксувала такі види, про які було повідомлено Міністерство економіки. Попри це, виявлені місця їхнього існування були знищені. Наразі очікується розслідування з боку Державної екологічної інспекції.

Хоча проєкти з вітроенергетики є вкрай необхідними, наукові дані підтверджують, що Закарпатська область України має найменший вітроенергетичний потенціал порівняно з іншими регіонами України^{30,31} — лише від 1,2 до 2,6 гігават (ГВт).

З огляду на наявність в Україні значних площ екологічно менш чутливих земель та відповідно до Директиви (ЄС) 2023/2413,³² секретаріат Енергетичного співтовариства провів у п'яти регіонах України³³ пілотне впровадження інструментів просторового планування на основі геоінформаційних систем (ГІС) для зон прискореного розвитку (Renewables Acceleration Areas, RAA) відновлюваних джерел енергії. Ці інструменти базуються на ретельному картографуванні екологічної чутливості територій і громадських консультаціях та мають на меті зменшити конфлікти, пов'язані зі збереженням біорізноманіття, і спрямувати інвестиції у відновлювану енергетику за межі екологічно чутливих територій.

Екологічні стандарти для фінансових установ в Україні

У вересні 2024 року ЄБРР запустив Програму підтримки енергетичної безпеки (ESSF) обсягом 700 млн євро,³⁴ скориставшись Угодою про гарантії в межах Рамкової інвестиційної програми ЄС для України (Ukraine Investment Framework, UIF). До квітня 2026 року обсяг фінансування, доступного в рамках цієї програми, зріс до 2 млрд євро.³⁵ Цей механізм надає опосередковане фінансування через партнерські фінансові установи (ПФУ) з метою підтримки проєктів у сфері відновлюваних джерел енергії, "низьковуглецевого" виробництва електроенергії, накопичення енергії та енергоефективності.

Ощадбанк приєднався до ESSF у жовтні 2024 року.³⁶ ЄБРР вимагає від Ощадбанку дотримуватися своїх екологічних та соціальних вимог № 2, 4 та 9, а також відповідних процедур управління екологічними та соціальними ризиками та щорічно подавати до Банку екологічні та соціальні звіти.

²⁹ Андрій Тупіков, [Слово нового керівника ДП "Ліси України" Ігора Зубовича – пустий звук](#), Facebook, 10 червня 2026.

³⁰ Інститут відновлюваної енергетики НАН України, [Атлас енергетичного потенціалу відновлюваних джерел енергії України](#), 2020.

³¹ Свен Теске, Саорі Міяке, [Україна: Аналіз можливостей у сфері енергетики. Оцінка потенціалу сонячної та вітрової енергетики](#), Greenpeace Germany, 2024.

³² Офіційний вісник Європейського Союзу, [Директива \(ЄС\) 2023/241 від 18 жовтня 2023 року, якою вносяться зміни до Директиви \(ЄС\) 2018/2001, Регламенту \(ЄС\) 2018/1999 та Директиви 98/70/ЄС щодо сприяння використанню енергії з відновлюваних джерел, а також скасовує Директиву Ради \(ЄС\) 2015/652](#). Ця Директива ще не є обов'язковою для Договірних сторін Енергетичного співтовариства, але Україна вирішила впровадити деякі її положення.

³³ Енергетичне співтовариство, [Напрями прискорення розвитку відновлюваних джерел енергії в Україні](#), дата перегляду: 3 серпня 2026.

³⁴ Європейський банк реконструкції та розвитку, [Фонд підтримки енергетичної безпеки в Україні](#), дата перегляду: 26 травня 2026.

³⁵ Новий голос України. [ЄБРР запускає програму енергетичної безпеки в Україні на суму 2,1 млрд доларів](#), 6 квітня 2026 року.

³⁶ ЄБРР, [RLF – ESSF – Ощадбанк 2024 | Ми інвестуємо у зміну життя людей](#), 31 жовтня 2024.

Відповідно до ESR 9: "Фінансові посередники" партнерські фінансові установи зобов'язані створити та підтримувати Системи управління екологічними та соціальними наслідками (Environmental and Social Management Systems, ESMS), здатні виявляти, оцінювати, контролювати та управляти екологічними та соціальними ризиками, пов'язаними з підпроектами. Щодо видів діяльності з підвищеним ризиком, від фінансових посередників очікується забезпечення дотримання чинного національного законодавства та відповідних екологічних і соціальних вимог ЄБРР, зокрема тих, що стосуються збереження біорізноманіття, залучення зацікавлених сторін та екологічної оцінки.³⁷ Немає жодних доказів того, що Ощадбанк належним чином оцінив роль крана — вузькоспеціалізованого обладнання для встановлення вітрогенераторів — у проєктах вітроенергетики, зокрема в проєкті на полонині Руна. Хоча вимога №9 встановлює рамки управління екологічними та соціальними ризиками, занепокоєння щодо впливу на біорізноманіття, кумулятивних ефектів та фрагментації вітроенергетичних проєктів, розташованих у екологічно чутливих районах, все ще залишаються.

Посередницьке фінансування ЄБРР для МСП зазвичай доповнюється державною програмою "Доступні кредити 5-7-9%". Вона забезпечує зниження процентних ставок за кредитами шляхом компенсації з державного бюджету різниці між цільовою ставкою та ринковою процентною ставкою. Програма "Доступні кредити 5-7-9%" передбачає обов'язкові екологічні та соціальні вимоги, які набули чинності 1 грудня 2024 року, та характеризується низьким рівнем толерантності до потенційних негативних екологічних та соціальних наслідків. Ця вимога була запроваджена зокрема у зв'язку з фінансуванням програми ARISE Світовим банком.³⁸

Ощадбанк має власну "Політику управління екологічними, соціальними та управлінськими ризиками під час фінансування клієнтів з числа мікро-, малого та середнього бізнесу АТ "Ощадбанк".³⁹ Вона здебільшого ґрунтується на оцінках ризиків у сферах охорони навколишнього середовища, соціальної відповідальності та корпоративного управління (ESG). Відповідно до цієї політики, під час співпраці з міжнародними фінансовими організаціями мають застосовуватися вимоги відповідних МФО щодо оцінки ESG-ризиків.

Фінансування Ощадбанком крана, призначеного саме для будівництва або технічного обслуговування вітроелектростанцій, мало б розглядатися банком не як окрема операція, а як частина більш масштабного вітроенергетичного проєкту категорії А.⁴⁰ У Системі управління екологічними та соціальними наслідками (ESMS) ЄБРР та Ощадбанку такий кран класифікується як "пов'язаний об'єкт" (associated facility) або невід'ємний елемент ланцюга постачання проєкту.⁴¹ У своїй Політиці управління екологічними та соціальними питаннями Ощадбанк зазначає, що керується Екологічними та соціальними стандартами (ESR) ЄБРР⁴², а також включає збереження природних середовищ існування України до своїх принципів сталого розвитку.⁴³

Крім того, у Білій книзі Національного банку України "Управління екологічними, соціальними та корпоративними ризиками (ESG) у фінансовому секторі" викладено очікування щодо того, що

³⁷ ЄБРР, [Стале фінансування](#), дата перегляду: 26 травня 2026.

³⁸ Національна установа розвитку, [Екологічна оцінка – нова умова для пільгового кредиту в межах Програми «Доступні кредити 5-7-9%»](#), 30 травня 2025.

³⁹ Ощадбанк, [Політика управління екологічними, соціальними та управлінськими ризиками при фінансуванні клієнтів мікро-, малого та середнього бізнесу АТ «ОЩАДБАНК»](#), 30 травня 2024.

⁴⁰ ЄБРР, [Екологічна та соціальна політика](#), Жовтень 2024.

⁴¹ Ibid., 6, 32, 97.

⁴² Ощадбанк, [ПОЛІТИКА ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ АТ "ОЩАДБАНК"](#), 3, 25 квітня 2024.

⁴³ Ibid., 8.

фінансові установи мають інтегрувати ризики ESG у свої системи управління ризиками, зокрема екологічні ризики та ризики, пов'язані з біорізноманіттям.⁴⁴

Ощадбанк не встановив зв'язок між краном та майбутніми вітроелектростанціями і, таким чином, не виконав Вимоги щодо ефективності (PR) ЄБРР. Регулярний моніторинг клієнтів мав би виявити високий рівень ризику, пов'язаний із даним проектом, що стало б приводом для проведення консультацій із зацікавленими сторонами та вжиття заходів щодо зменшення ризиків — особливо на тлі гострих суперечок у суспільстві, юридичних суперечок та повідомлень про тиск на місцевих журналістів та активістів.⁴⁵

Рекомендації для ЄБРР

Підтримуючи такий проект, як ЄБРР, так і його посередник, Ощадбанк, потенційно подають негативний приклад для інших інвесторів та майбутніх проектів у екологічно чутливих районах. Цей випадок висвітлює ширші проблеми, пов'язані з оцінкою кумулятивного впливу, екологічним управлінням та ефективним застосуванням екологічних і соціальних запобіжних заходів під час фінансування проектів у сфері відновлюваної енергетики в Україні.

Ці побоювання підкріплюються масштабами самих планів: компанії “Friendly Wind Technology” та Ощадбанк названо ключовими партнерами у реалізації пропозиції компанії “Wind Parks of Ukraine” щодо створення вітроенергетичних потужностей загальною потужністю приблизно 1,5 ГВт у гірській місцевості Закарпаття.⁴⁶ Проекти спрямовані на міжнародно визнані території, зокрема гірські хребти Свидовець, Гостра та Апетська — ділянки Смарагдової мережі з кодами UA0000259, UA0000610 та UA0000608 — а також місцевість Красна, що межує з буковим лісовим заповідником, внесеним до списку ЮНЕСКО.⁴⁷

З огляду на все вищезазначене, необхідно:

- Дотримуватися рекомендацій петиції, яку підтримали 26 000 українців.
- Зупинити будівництво на полонині Руна на нинішньому етапі та не допускати подальшого порушення природного середовища під час наступних етапів реалізації проекту.

ЄБРР повинен:

- Вступити в діалог з Ощадбанком та компанією Friendly Wind Technologies LLC щодо проекту на полонині Руна та вимагати проведення посиленої комплексної перевірки з питань біорізноманіття та кумулятивного впливу, включаючи незалежну експертизу запланованих проектів, розташованих у екологічно чутливих районах або поблизу них, а також на територіях Смарагдової мережі, з метою забезпечення повної відповідності екологічним та соціальним вимогам ЄБРР.

⁴⁴ Національний банк України, Біла книга щодо управління ризиками у сфері охорони навколишнього середовища, соціальної відповідальності та корпоративного управління (ESG) у фінансовому секторі, 4, 30 червня 2025.

⁴⁵ Голка, Суд на Закарпатті відкрив справу щодо фейків про журналістку Олену Мудру: як МАГ “Голки” захищає Карпати та власну репутацію, 29 липня 2026.

⁴⁶ Катерина Бенюк, Карта масштабної забудови вітротурбінами високогір'я Закарпаття, яку планують здійснити компанії з донецьким корінням, Еспресо, 13 липня 2026.

⁴⁷ Оксана Станкевич-Волосянчук, Ціна кіловата – Українські Карпати. Сім високогірних хребтів хочуть забудувати вітряками, Закарпаття Онлайн, 25 жовтня 2025.

- Відмовитись від підтримки проєктів, які плануються або реалізуються в межах природоохоронних територій, створених відповідно до міжнародного чи національного законодавства, або в межах юридично захищених територій та їхніх охоронних зон, затверджених або офіційно номінованих територій Смарагдової мережі, місць існування, незайманих лісів або місць існування видів, що перебувають під охороною.
- Підтримувати розширення інструментів просторового планування на основі ГІС Енергетичного співтовариства та створення зон прискореного розвитку (Renewables Acceleration Areas, RAA) відновлюваних джерел енергії для п'яти регіонів України на основі ретельного картографування чутливих територій та громадських консультацій з метою зменшення конфліктів у сфері біорізноманіття та спрямування інвестицій у відновлювані джерела енергії подальше від екологічно чутливих територій.
- Для усунення системних прогалин у процедурі ОВД, зокрема можливості розпочинати будівництво ще до отримання висновку з ОВД, налагодити взаємодію з відповідним міністерством на рівні формування державної політики та підтримати посилення його кадрового й аналітичного потенціалу.⁴⁸

Ця публікація була підготовлена у співпраці з такими партнерськими організаціями:

Цю публікацію було підготовлено за підтримки Європейської кліматичної фундації. Відповідальність за інформацію та погляди, викладені в цій публікації, покладається на авторів. Європейська кліматична фундація не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній.

Ця публікація була профінансована Шведським агентством міжнародного співробітництва та розвитку (Sida). Відповідальність за зміст повністю лежить на авторах. Sida не обов'язково поділяє висловлені погляди та інтерпретації.

⁴⁸ Оксана Алієва, Марія Белкіна, Михайло Богомаз та ін., [Біла книга щодо вдосконалення процедур ОВД та СЕВ в Україні](#), WWF-Ukraine, 2026.